

Het Boek Daniël - Nummer Negenenzeventig

Onthulling van de opstand van 1888: lessen van de tweede generatie van het Laodicese adventisme

Jeff Pippenger
2024-02-12

De tweede generatie van het Laodicese adventisme trad aan in 1888, en die generatie wordt symbolisch voorgesteld in Ezechiël hoofdstuk acht, als de tweede gruwel, die wordt weergegeven door de „kamers van zijn verbeelding.”

Toen ging ik naar binnen en zag; en zie, allerlei vormen van kruipende dieren, en verfoeilijke beesten, en al de afgoden van het huis van Israël, rondom op de muur afgebeeld. En vóór hen stonden zeventig mannen uit de oudsten van het huis van Israël, en in hun midden stond Jaäzanja, de zoon van Safan, ieder met zijn wierookvat in zijn hand; en een dichte wolk van reukwerk steeg op. Toen zei Hij tot mij: Mensenkind, hebt gij gezien wat de oudsten van het huis van Israël in het duister doen, ieder in de kamers van zijn beelden? Want zij zeggen: De HEERE ziet ons niet; de HEERE heeft de aarde verlaten. Ezechiël 8:10–12.

De vertrekken der verbeelding vertegenwoordigen de goddeloze geheimen in de harten van hen die worden voorgesteld als de oude mannen, en zij hebben juist die goddeloosheid niet alleen in de vertrekken van hun gedachten, maar ook in de vertrekken van Gods heiligdom gebracht.

Eet niet het brood van hem die een boos oog heeft, en begeer zijn smakelijke spijzen niet; want zoals hij in zijn hart denkt, zo is hij. Eet en drink, zegt hij tot u, maar zijn hart is niet met u. Spreuken 23:6, 7.

De goddeloosheid van de kamers der afbeeldingen staat geschreven zowel op de muren van de tempel als op de wanden van de gedachten der ouden. De geheime kamers der afbeeldingen van de tweede gruwel van Ezechiël hoofdstuk acht vertegenwoordigen de tweede generatie van het Laodiceïsche adventisme, en van de vier gruwelen neemt de tweede gruwel meer tijd in beslag om een collectieve opstand te benadrukken, hoewel alle vier de gruwelen worden voorgesteld als te zijn bedreven door de mannen die geacht werden de wachters van het volk te zijn.

„Het teken van verlossing is gezet op hen ‘die zuchten en uitroepen over al de gruwelen die gedaan worden.’ Nu gaat de engel des doods uit, in het visioen van Ezechiël voorgesteld door de mannen met de slachtwapenen, aan wie het bevel wordt gegeven: ‘Doodt ouden en jongen, zowel maagden als kleine kinderen en vrouwen, volkomen; maar nadert niemand op wie het teken is; en begint bij Mijn heiligdom.’ De profeet zegt: ‘Zij begonnen bij de oude mannen die vóór het huis waren.’ Ezechiël 9:1–6. Het werk van vernietiging begint onder hen die hebben beleden de geestelijke wachters van het volk te zijn. De valse wachters zijn de eersten die vallen. Er is niemand om medelijden te hebben of te sparen. Mannen, vrouwen, meisjes en kleine kinderen komen tezamen om.” *The Great Controversy*, 656.

De opstand die de komst van de tweede generatie kenmerkt, wordt specifiek in verband gebracht met de leiding van het Laodiceïsche adventisme, zoals vervuld op de Algemene Conferentie van 1888 te Minneapolis. Zij wordt weergegeven door de uitdrukking „oudsten van het huis Israëls” en ook door de „zeventig mannen”. Het waren zeventig oudsten die verbonden waren met het werk van Mozes, en Jezus’ tweede groep discipelen bestond uit zeventig mannen. „Zeventig” vertegenwoordigt leiderschap, evenals „de oudsten”. De tweede gewel legt een extra nadruk op het leiderschap en legt daarmee de nadruk op de gewel als zijnde verbonden met een collectieve opstand van de leiding.

Te midden van de zeventig oude mannen stond „Jaāzanja, de zoon van Safan”. De naam „Jaāzanja” betekent „door God gehoord”, en hij vertegenwoordigt een leiderschap dat in opstand kwam juist op het moment dat God sprak; want hij hoorde God, maar weigerde te luisteren, omdat hij beleed dat God zijn volk had verlaten en dat God niet zag wat er in de verborgen kamers geschiedde. Jaāzanja was de „zoon van Safan”, en de naam „Safan” betekent „verbergen”. De setting van de tweede generatie vertegenwoordigt een opstand van het leiderschap dat in opstand kwam juist in de tijd dat God sprak, en zij geloofden dat God hun daden niet zag en Zich er niet om bekommerde.

Zuster White tekende op dat haar de gesprekken van de leiding van het Laodiceïsche adventisme tijdens de Generale Conferentie van 1888 werden getoond. Op de Generale Conferentie van 1888 toonde God Zuster White de bijeenkomsten van de leiders die zij onder elkaar hielden wanneer zij meenden dat God niet luisterde. Daar, in de beslotenheid van hun kamers, spraken zij kwaad van Zuster White, haar zoon en ouderlingen Jones en Waggoner. Zij meenden dat zij vrijuit konden spreken, want God kon hen in hun privévertrekken niet zien, maar God toonde juist deze gesprekken aan de profetes. Zij bevonden zich in een gezamenlijke vergadering, en volgens de inspiratie hoorden zij de boodschap van de late regen, maar zij weigerden te horen.

Wat was het dat een leiderschap had voortgebracht dat in 1888 zulk openlijk verzet aan de dag legde, dat zuster White het vergeleek met de opstand van Korach, Dathan en Abiram?

„Wanneer u verlicht wordt door de Heilige Geest, zult u al die goddeloosheid te Minneapolis zien zoals zij is, zoals God haar beziet. Indien ik u in deze wereld nooit weerzie, wees er dan van verzekerd dat ik u het verdriet, de benauwdheid en de zielenlast vergeef die u zonder enige aanleiding over mij hebt gebracht. Maar omwille van uw ziel, omwille van Hem die voor u gestorven is, wil ik dat u uw dwalingen inziet en belijdt. U hebt zich verenigd met hen die weerstand boden aan de Geest van God. U had al het bewijs dat u nodig had dat de Heere werkte door de broeders Jones en Waggoner; maar u hebt het licht niet aangenomen; en na de gevoelens die u hebt gekoesterd, de woorden die tegen de waarheid zijn gesproken, waart u niet bereid te belijden dat u verkeerd had gehandeld, dat deze mannen een boodschap van God hadden en dat u zowel boodschap als boodschappers gering had geacht.”

“Nooit tevoren heb ik onder ons volk zulk een vaste zelfgenoegzaamheid en onwilligheid om het licht te aanvaarden en te erkennen gezien als te Minneapolis aan de dag werd gelegd. Mij is getoond dat niet één van de groep die de geest koesterde welke op die bijeenkomst werd geopenbaard, opnieuw helder licht zou hebben om de kostbaarheid te onderscheiden van de

waarheid die hun uit de hemel was gezonden, totdat zij hun trots vernederden en beleden dat zij niet door de Geest van God werden bewogen, maar dat hun verstand en hun hart met vooroordeel vervuld waren. De Heere wenste tot hen nabij te komen, hen te zegenen en hen van hun afdwalingen te genezen, maar zij wilden niet horen. Zij werden bewogen door dezelfde geest die Korach, Dathan en Abiram bezielde. Die mannen van Israël waren vastbesloten zich te verzetten tegen alle bewijs dat zou aantonen dat zij ongelijk hadden, en zij gingen voort en voort op hun weg van ontrouw, totdat velen werden meegetrokken om zich met hen te verenigen.

“Wie waren dezen? Niet de zwakken, niet de onwetenden, niet de onverlichten. In die opstand waren tweehonderdvijftig vorsten, vermaard in de gemeente, mannen van naam. Wat was hun getuigenis? ‘De gehele gemeente, zij allen, is heilig, en de HEERE is in hun midden; waarom verheft gij u dan boven de gemeente des HEEREN?’ [Numeri 16:3]. Toen Korach en zijn metgezellen onder het oordeel Gods omkwamen, zag het volk dat zij hadden misleid in dit wonder de hand des HEEREN niet. De volgende morgen beschuldigde de gehele gemeente Mozes en Aäron: ‘Gij hebt het volk des HEEREN gedood’ [Vers 41], en de plaag was over de gemeente, en meer dan veertienduizend kwamen om.

„Toen ik van plan was Minneapolis te verlaten, stond de engel des Heren naast mij en zei: ‘Nee; God heeft voor u een werk te doen op deze plaats. Het volk handelt opnieuw de opstand van Korach, Dathan en Abiram na. Ik heb u in uw juiste positie geplaatst, wat zij die niet in het licht zijn niet zullen erkennen; zij zullen geen gehoor geven aan uw getuigenis; maar Ik zal met u zijn; Mijn genade en kracht zullen u staande houden. Niet u verachten zij, maar de boodschappers en de boodschap die Ik tot Mijn volk zend. Zij hebben minachting getoond voor het woord des Heren. Satan heeft hun ogen verblind en hun oordeel verdraaid; en tenzij iedere ziel van deze haar zonde berouw heeft, van deze ongeheiligde onafhankelijkheid die de Geest van God beledigt, zullen zij in duisternis wandelen. Ik zal de kandelaar van zijn plaats wegnemen, tenzij zij zich bekeren en zich laten bekeren, opdat Ik hen zou genezen. Zij hebben hun geestelijk gezichtsvermogen verduisterd. Zij wilden niet dat God Zijn Geest en Zijn kracht zou openbaren; want zij hebben een geest van spot en afkeer ten aanzien van Mijn woord. Lichtzinnigheid, beuzelarij, scherts en gekscheren worden dagelijks bedreven. Zij hebben hun hart er niet op gezet Mij te zoeken. Zij wandelen in de vonken van hun eigen ontsteking, en tenzij zij zich bekeren, zullen zij nederliggen in smart. Zo zegt de Heer: Sta op uw post van plicht; want Ik ben met u en zal u niet verlaten noch u begeven.’ Deze woorden van God heb ik niet durven veronachtzamen.

„Het licht heeft in Battle Creek geschenen in heldere, klare stralen; maar wie van hen die een rol speelden in de vergadering te Minneapolis zijn tot het licht gekomen en hebben de rijke schatten der waarheid ontvangen die de Heere hun uit de hemel zond? Wie zijn stap voor stap met de Leider, Jezus Christus, meegegaan? Wie hebben volledige belijdenis afgelegd van hun misplaatste ijver, hun blindheid, hun jaloersheden en boze vermoedens, hun verzet tegen de waarheid? Niemand; en wegens hun langdurig verzuim het licht te erkennen, heeft het hen ver achter zich gelaten; zij zijn niet gegroeid in de genade en in de kennis van Christus Jezus, onze Heere. Zij hebben nagelaten de benodigde genade te ontvangen die zij hadden kunnen bezitten, en die hen tot sterke mannen in godsdienstige ervaring zou hebben gemaakt.

“Het standpunt dat te Minneapolis werd ingenomen, was blijkbaar een onoverkomelijke hinderpaal die hen in hoge mate insloot met twijfelaars, vragers, met de verwerpers van de waarheid en van de kracht van God. Wanneer een andere crisis komt, zullen zij die zo lang weerstand hebben geboden aan bewijzen op bewijzen, opnieuw beproefd worden op de punten waarop zij zo duidelijk hebben gefaald, en het zal hun moeilijk vallen datgene aan te nemen wat van God is en af te wijzen wat van de machten der duisternis is. Daarom is hun enige veilige weg in ootmoed te wandelen en rechte paden voor hun voeten te maken, opdat de kreupele niet uit de weg zou worden gedreven. Het maakt alle verschil met wie wij omgaan, of het is met mensen die met God wandelen en in Hem geloven en op Hem vertrouwen, dan wel met mensen die hun eigen vermeende wijsheid volgen en wandelen in de vonken van hun eigen ontsteking.”

„De tijd en zorg en arbeid die vereist zijn geweest om de invloed tegen te gaan van hen die tegen de waarheid hebben gewerkt, zijn een verschrikkelijk verlies geweest; want wij hadden jaren verder kunnen zijn in geestelijke kennis; en vele, vele zielen hadden aan de gemeente kunnen zijn toegevoegd indien zij die in het licht hadden behoren te wandelen, waren voortgegaan om de Heere te kennen, opdat zij zouden weten dat Zijn opgang vaststaat als de dageraad. Maar wanneer zóveel arbeid juist in de gemeente moet worden besteed om de invloed tegen te gaan van werkers die als een granieten muur tegen de waarheid hebben gestaan die God tot Zijn volk zendt, blijft de wereld in betrekkelijke duisternis.”

‘God bedoelde dat de wachters zouden opstaan en met eensgezinde stemmen een krachtige boodschap zouden uitdragen, de bazuin een duidelijk geluid latende geven, opdat het volk zich allen naar hun post van plicht zouden spoeden en hun aandeel zouden vervullen in het grote werk. Dan zou het sterke, heldere licht van die andere engel, die uit de hemel neerdaalt met grote macht, de aarde met zijn heerlijkheid hebben vervuld. Wij zijn jaren ten achter; en zij die in blindheid stonden en de voortgang hebben belemmerd van juist de boodschap die God bedoelde dat van de bijeenkomst te Minneapolis zou uitgaan als een brandende lamp, hebben nodig hun hart voor God te verootmoedigen en te zien en te verstaan hoe het werk is tegengehouden door hun blindheid van verstand en hardheid van hart.’ Manuscript Releases, deel 14, 107–111.

Wat was het dat een leiderschap had voortgebracht dat in 1888 zulk openlijk verzet openbaarde, dat zuster White het vergeleek met de opstand van Korach, Dathan en Abiram? Het antwoord ligt ongetwijfeld in de opstand van 1863, die de weg bereidde voor wat Ezechiël te horen kreeg dat nog grotere gruwelen zouden zijn. Het verwerpen van de „zeven tijden” van Leviticus zesentwintig en het invoeren van een vervalste kaart, zou de noodzaak scheppen om de vervalsing van 1863 te handhaven. Zo zou Miller toezien hoe zijn juwelen verstrooid en bedekt werden met puin en vervalste juwelen en munten. Het wereldse gezegde luidt: „de geschiedenis wordt geschreven door de overwinnaars.”

Hoewel zij in werkelijkheid niet de overwinnaars zijn, hebben degenen die leidinggeven aan de Laodiceaanse Adventkerk tijd en moeite besteed aan het construeren van een historisch narratief dat de toenemende opstand gedurende de vier generaties in stand houdt, in een poging die opstand voor te stellen in een licht dat ver verwijderd is van de werkelijke geschiedenis zoals die door de

hemelse engelen is opgetekend. De herziening van de geschiedenis is een kenmerkende eigenschap van de jezuïeten van de Katholieke Kerk, en historisch revisionisme is het vaste ambacht van Laodiceaanse adventistische historici geweest. Wat tegenwoordig door Laodiceaanse adventistische „historici” wordt geschreven over de zitting van de Algemene Conferentie te Minneapolis is een klassiek voorbeeld van historisch revisionisme.

Mogelijk waren er enkelen van de opstandelingen van die conferentie die uiteindelijk berouw hadden, maar de uitzondering op de regel ontkent de regel niet. Zuster White kreeg de opdracht te blijven en de bijeenkomst vast te leggen, want de opstand van Korach, Dathan en Abiram werd herhaald. Dat adventistische historici de getuigenis construeren rond de vraag of de boodschap van gerechtigheid door het geloof werd begrepen of niet begrepen, verworpen of niet verworpen, of later alsnog aanvaard, betekent dat zij het geïnspireerde getuigenis ontwijken van een opstand die werd getypeerd door Korach, Dathan en Abiram.

Welke van die drie opstandelingen bleek volgens het verslag van Mozes later berouw te hebben en opnieuw in het leiderschap met Mozes te zijn aanvaard?

„Korah, de leidende geest in deze beweging, was een Leviet, uit het geslacht van Kehath, en een neef van Mozes; hij was een man van bekwaamheid en invloed. Hoewel hij aangesteld was tot de dienst van de tabernakel, was hij ontevreden geworden met zijn positie en streefde hij naar de waardigheid van het priesterschap. De verlening aan Aäron en zijn huis van het priesterambt, dat voordien op de eerstgeboren zoon van elk gezin was overgegaan, had afgunst en ontevredenheid doen ontstaan, en Korah had zich geruime tijd in het geheim verzet tegen het gezag van Mozes en Aäron, hoewel hij zich niet aan enige openlijke daad van opstand had gewaagd. Ten slotte vatte hij het stoutmoedige plan op om zowel het burgerlijk als het godsdienstig gezag omver te werpen. Het ontbrak hem niet aan medestanders. Dicht bij de tenten van Korah en de Kehathieten, aan de zuidzijde van de tabernakel, bevond zich de legerplaats van de stam Ruben; de tenten van Dathan en Abiram, twee vorsten van deze stam, stonden dicht bij die van Korah. Deze vorsten sloten zich gaarne bij zijn eierzuchtige plannen aan. Als afstammelingen van de oudste zoon van Jakob maakten zij aanspraak op het burgerlijk gezag, en zij besloten met Korah de eer van het priesterschap te delen.

De gemoedstoestand onder het volk begunstigde de plannen van Korach. In de bitterheid van hun teleurstelling waren hun vroegere twijfels, jaloersheid en haat teruggekeerd, en opnieuw richtten hun klachten zich tegen hun geduldige leider. De Israëlieten verloren voortdurend uit het oog dat zij onder goddelijke leiding stonden. Zij vergaten dat de Engel van het verbond hun onzichtbare leider was, dat, omhuld door de wolkkolom, de tegenwoordigheid van Christus hun voorging, en dat Mozes van Hem al zijn aanwijzingen ontving.

‘Zij waren niet bereid zich te onderwerpen aan het vreselijke vonnis dat zij allen in de woestijn moesten sterven, en daarom waren zij gereed iedere voorwendsel aan te grijpen om te geloven dat niet God, maar Mozes hen leidde en hun ondergang had aangekondigd. De beste inspanningen van de zachtmoedigste man op aarde konden de weerspanning van dit volk niet bedwingen; en hoewel de tekenen van Gods ongenoegen over hun vroegere verkeerdheid hun nog steeds voor ogen stonden in hun gebroken gelederen en verminderde aantallen, namen

zij de les niet ter harte. Opnieuw werden zij door de verzoeking overwonnen.' Patriarchen en Profeten, 395, 396.

Het laodiceïsche adventisme begon in 1856, en in 1863 werd het de wettelijk geregistreerde laodiceïsche adventkerk. Zoals in eerdere artikelen reeds is behandeld, bestaat er geen geïnspireerde getuigenis dat Laodicea ooit wordt gered. Het kan niet worden gered tenzij het berouw heeft over zijn toestand en de ervaring aanvaardt die door Filadelfia wordt vertegenwoordigd. Laodicea is een volk dat wordt geoordeeld doordat het uit de mond van de Heer wordt uitgespuwd. Als laodiceïsche kerk duidt de inspiratie aan dat de kerk ertoe bestemd was in de woestijn rond te zwerven, zoals het oude Israël deed.

Welke van de opstandelingen van het oude Israël zwierven veertig jaar door de woestijn en gingen daarna het Beloofde Land binnen? Niet één enkele ziel, en hun omzwerfing was een voorafbeelding van de omzwerfing van het moderne Israël.

De opstand van Korach, Dathan en Abiram (die de opstand van 1888 uitbeeldde), was gegrond op hun onwil om het oordeel over het volk te aanvaarden, waarbij hun werd opgelegd veertig jaar in de woestijn rond te zwerven. De opstand van 1888 was gegrond op de verwerping door de leiding van de uitspraak die hen als Laodicea aanwees en hun oplegde nog vele jaren in de woestijn rond te zwerven vanwege hun ongehoorzaamheid.

„De boodschap die ons door A. T. Jones en E. J. Waggoner is gegeven, is de boodschap van God aan de gemeente van Laodicea, en wee degene die belijdt de waarheid te geloven en toch aan anderen de door God gegeven stralen niet weerkaatst.” The 1888 Materials, 1053.

De oude mannen, die in 1888 de wachters van het volk hadden moeten zijn, meenden dat zij „rijk en verrijkt met goederen” waren. In het volgende artikel zullen wij nagaan wat deze toestand in de periode vóór 1888 heeft teweeggebracht.

„Mijn ziel wordt diep bedroefd wanneer ik zie hoe snel sommigen die licht en waarheid hebben ontvangen, de misleidingen van Satan aannemen en worden bekoord door een valse heiligheid. Wanneer mensen zich afwenden van de bakens die de Heere heeft opgericht opdat wij onze positie zouden verstaan zoals die in de profetie is aangegeven, gaan zij heen zonder te weten waarheen.”

„Ik betwijfel of oprechte opstandigheid ooit te genezen is. Bestudeer in Patriarchs and Prophets de opstand van Korach, Dathan en Abiram. Deze opstand breidde zich uit en omvatte meer dan twee mannen. Zij werd geleid door tweehonderdvijftig vorsten der vergadering, mannen van naam. Noem opstandigheid bij haar juiste naam en afval bij haar juiste naam, en overweeg dan dat de ervaring van het oude volk van God, met al haar verwerpelijke kenmerken, getrouw werd opgetekend om in de geschiedenis opgenomen te worden. De Schrift verklaart: 'Deze dingen ... zijn geschreven tot waarschuwing voor ons, over wie het einde der wereld gekomen is.' En als mannen en vrouwen die kennis van de waarheid hebben, zó ver van hun grote Leidsman verwijderd zijn dat zij de grote aanvoerder van de afval aannemen en hem Christus onze Gerechtigheid noemen, dan komt dat doordat zij niet diep zijn afgedaald in de mijnen van de waarheid. Zij zijn niet in staat het kostbare erts van het onedele materiaal te onderscheiden.”

„Lees de waarschuwingen die zo overvloedig in het Woord van God gegeven worden met betrekking tot valse profeten die met hun ketterijen zullen binnendringen en, indien mogelijk, zelfs de uitverkorenen zullen misleiden. Waarom is het, met deze waarschuwingen, dat de gemeente het valse niet van het echte onderscheidt? Zij die op enigerlei wijze aldus misleid zijn, dienen zich voor God te verootmoedigen en oprecht berouw te tonen, omdat zij zich zo gemakkelijk op een dwaalspoor hebben laten brengen. Zij hebben de stem van de ware Herder niet onderscheiden van die van een vreemde. Laat allen die zó gehandeld hebben dit hoofdstuk van hun ervaring opnieuw overdenken.“

„Al meer dan een halve eeuw schenkt God Zijn volk licht door de getuigenissen van Zijn Geest. Is het na al die tijd aan enkele mannen en hun vrouwen overgelaten om de gehele gemeente van gelovigen uit die dwaling te verlossen en mevrouw White tot een bedriegster en een verleidster te verklaren? ‘Aan hun vruchten zult gij hen kennen.’”

„Zij die al het bewijsmateriaal kunnen negeren dat God hun heeft gegeven, en die zegen in een vloek kunnen veranderen, behoren te beven voor de veiligheid van hun eigen zielen. Hun kandelaar zal van zijn plaats worden weggenomen, tenzij zij zich bekeren. De Heere is beledigd. De banier van de waarheid, van de boodschappen van de eerste, tweede en derde engel, is achtergelaten om in het stof te slepen. Indien de wachters op deze wijze worden overgelaten om het volk te misleiden, zal God sommige zielen verantwoordelijk houden voor een gebrek aan scherp onderscheidingsvermogen om te ontdekken wat voor voeder aan Zijn kudde werd gegeven.

„Afvalligheden hebben zich voorgedaan, en de Heer heeft in het verleden toegelaten dat zaken van deze aard zich ontwikkelden om te tonen hoe gemakkelijk Zijn volk misleid zal worden wanneer het afgaat op de woorden van mensen in plaats van zelf de Schriften te onderzoeken, zoals de edele Bereeërs deden, om te zien of deze dingen zo zijn. En de Heer heeft toegelaten dat dergelijke dingen plaatsvinden, opdat waarschuwingen gegeven kunnen worden dat zulke dingen zullen geschieden.”

„Opstand en afval zijn in de lucht die wij inademen. Wij zullen daardoor worden beïnvloed, tenzij wij door het geloof onze hulpeloze zielen aan Christus hangen. Als mensen zich nu zo gemakkelijk laten misleiden, hoe zullen zij dan standhouden wanneer Satan zich als Christus zal voordoen en wonderen zal verrichten? Wie zal dan onbewogen blijven onder zijn verdraaiingen—terwijl hij belijdt Christus te zijn, terwijl het slechts Satan is die de persoon van Christus aanneemt en schijnbaar de werken van Christus doet? Wat zal Gods volk ervan weerhouden zijn trouw aan valse christussen te geven? ‘Gaat hen niet achterna.’”

“De leerstellingen moeten duidelijk worden begrepen. De mannen die worden aangenomen om de waarheid te prediken, moeten verankerd zijn; dan zal hun schip standhouden tegen storm en onweer, omdat het anker hen stevig vasthoudt. De misleidingen zullen toenemen, en wij moeten de opstand bij zijn juiste naam noemen. Wij moeten standhouden met de gehele wapenrusting aan. In deze strijd hebben wij niet slechts met mensen te doen, maar met overheden en machten. Want wij worstelen niet tegen vlees en bloed. Laat Efeziërs 6:10–18 in onze gemeenten zorgvuldig en met nadruk worden voorgelezen.” Notebook Leaflets, 57, 58.